Міністерство освіти і науки України
Чернігівський національний технологічний університет
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАВА ТА ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ РЕФОРМ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ
(м. Чернігів, 9 грудня 2016 року)

Чернігів 2016

УДК [349.2+349.3](477)
ББК 67.405

Друкується за рішенням вченої ради
Чернігівського національного технологічного університету
від 26 грудня 2016 року № 11

Проблеми соціального права та законодавства в умовах реформ та євроінтеграції: матеріали науково-практичного семінару (м. Чернігів, 9 грудня 2016 р.) / за заг. ред. В. А.Рудик – Чернігів: ЧНТУ, 2016 – 172 с.

Збірник містить тези доповідей, які присвячені теоретичним та практичним проблемам трудового права та права соціального забезпечення, питанням вдосконалення соціально-трудового законодавства України та його взаємодії з міжнародними стандартами в сфері праці та соціального захисту.

До збірника включені тези науковців, працівників органів Пенсійного фонду України, студентів.

Тези доповідей друкуються мовою оригіналу.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат і прізвищ несуть автори.

УДК [349.2+349.3](477)
ББК 67.405
© Чернігівський національний
технологічний університет, 2016

ЗМІСТ

Вітальне слово 5
Мельник К. Ю. Деякі проблеми правового регулювання службових відряджень державних службовців 7
Подорожній Є. Ю. До проблеми закріплення в нормах трудового права підстав звільнення працівника від притягнення до трудової відповідальності 10
Пузирний В. Ф. Працевлаштування біженців в Україні 14
Андріїв В. В. Щодо реалізації принципу соціальної справедливості в законодавстві про допомоги 16
Гончарук В. В. Службове сумісництво поліцейських 24
Лазаренко А. М. Проблеми організації професійного навчання у трудовому праві 28
Лежнєва Т. М., Черноп'ятов С. В. Охоронні трудові правовідносини та санкції трудового права: питання співвідношення 33
Литвиненко В. М. Пошук підходящої роботи – основна страхова соціальна послуга у випадку безробіття 37
Пузирна Н. С. Пільги працюючим пенсіонерам за законодавством України 41
Рудик В. А. Деякі питання систематизації законодавства України про соціальний захист 44
Селецький О. В. Спеціальна дисциплінарна відповідальність державних службовців 54
Сташків Б. І. Пенсійні перетворення в Україні в контексті світового досвіду 59
Чічкань М. В. Європейські стандарти прав осіб з інвалідністю: окремі питання 64
Бабіч К. О. Проблеми застосування принципу заборони дискримінації у сфері праці та зайнятості 68
Биховець О. С. Правове регулювання оплати праці державних службовців 74
Бортник Р. І. Значення колективного договору в регулюванні трудових відносин 77
Брянських О. А. Про застосування оціночного поняття «поважна причина» при звільненні за прогул 79
Волкова Г. Р., Заяць А. Р. Проблеми та перспективи розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні 82
Гапіч Ж. Р. Недоліки системи надання соціальних послуг в Україні 86

інструментом та іншими засобами, необхідними для виконання виробничих завдань відповідно до робочих навчальних програм, перевіряти виконання учнями, слухачами встановлених норм виробітку, часу, обслуговування, здійснювати інші заходи, пов'язані з вивченням учнями, слухачами нової техніки, технології виробництва, передових методів праці, застосуванням наукової організації праці.

Список використаних джерел

1. О профессиональном обучении взрослых, включая инвалидов : Рекомендация МОТ от 1950 г. № 88 // Конвенции и рекомендации, принятые Междунар. Конфедерацией Труда. – Т. 1 : Международное бюро труда. – Женева : Междунар. Бюро Труда, 1991. – С. 1015.

2. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page6.

3. Смирнов О. В. Природа и сущность права на труд в СССР / О. В. Смирнов. – М. : Юрид. лит., 1964. – 210 с.

4. Пашков А. С. Правовое регулирование подготовки и распределения кадров / А. С. Пашков. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1966. – 308 с.

5. Бондаренко Э. М. Трудовой договор как основание возникновения правоотношения / Э. М. Бондаренко. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2004. – 226 с.

6. Лушников А. М. Договоры в сфере семьи, труда и социального обеспечения (цивилистическое исследование) : учеб. пособие / А. М. Лушников, М. В. Лушникова, Н. Н. Тарусина. – Ярославль : ЯрГУ, 2008. – 432 с.

7. Комментарий к Трудовому кодексу Российской Федерации / М. О. Буянова, К. Н. Гусов [и др.] ; под ред. К. Н. Гусова. – 8-е изд., перераб. и доп. – М. : Проспект, 2009. – 992 с.

8. Киселев И. Я. Сравнительное трудовое право : учебник / И. Я. Киселев. – М. : ТК Велби, Проспект, 2005. – 360 с.

9. Щукін О.С. Правова природа учнівського договору / О.С. Щукін // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми : тези доповідей і наукових повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції; м. Харків, 5-6 квітня 2012 р. / за ред. В. В. Жернакова. – Х. : Право, 2012. – С. 211–215.

10. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 24. – Ст. 243.

11. Щодо проблем реалізації Закону України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. № 5067-VI : аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/articles/953/.

12. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – М. : Азбуковник, 2000. – 940 с.

13. Про затвердження Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників [Електронний ресурс] : Наказ Мінпраці, Мін'юсту України, Мінсоцзахисту населення України від 29.07.93 р. № 58. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0110-93.

14. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс] : Наказ Міносвіти України від 08.04.93 р. № 93. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93.

15. Про затвердження Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 7 червня 1992 р. № 992. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/992-99-%D0%BF.

16. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 № 1060-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 34. – Ст. 451.

Лежнєва Т. М.,
канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри права Університету імені Альфреда Нобеля,
м. Дніпро, Україна
Черноп'ятов С. В.,
канд. юрид. наук, доцент кафедри права Університету імені Альфреда Нобеля,
м. Дніпро, Україна

ОХОРОННІ ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА САНКЦІЇ ТРУДОВОГО ПРАВА: ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ

Виходячи із взаємного розуміння авторами охоронних трудових правовідносин – як різновиду трудових правовідносин (поряд із регулятивними),

які виникають на основі охоронних норм трудового права і на підставі передбачених законом специфічних юридичних фактів – відхилень у розвитку регулятивних трудових відносин, – мають своїм змістом права й обов'язки щодо застосування і зазнання заходів трудо-правового примусу, спрямованих на забезпечення нормального розвитку регулятивних трудових правовідносин [1, с. 11] – і санкцій трудового права – як передбачених охоронними нормами трудового права і пов'язаних з трудово-правовою відповідальністю заходів правового примусу, які виражають вид і міру об'єктивно негативних для правопорушника наслідків, що застосовуються за ініціативою учасників власне трудових відносин всупереч або ігноруючи волю суб'єкта відповідальності, як наслідок порушення норм трудового права, та передбачають певні позбавлення майнового, особистого, організаційного характеру і забезпечуються потенційним або реальним державним примусом [2, с. 12] – автори вважають за доцільне для подальшого розвитку теоретичних положень про правовий примус і юридичну відповідальність у трудовому праві визначити співвідношення та взаємозв'язок охоронних трудових правовідносин та санкцій трудового права.

1. По-перше, підтримуючи поділ заходів правового примусу в трудовому праві на заходи юридичної відповідальності (санкції), заходи захисту та запобіжні заходи, слід одразу уточнити, що розгляду в контексті теми підлягає взаємозв'язок санкцій трудового права саме з охоронними трудовими правовідносинами трудо-правової відповідальності, тобто тих охоронних трудових правовідносин, у межах яких реалізуються заходи дисциплінарної та матеріальної відповідальності. Тому надалі розглядатимемо саме цей вид охоронних трудових правовідносин.

2. У найзагальнішому вигляді співвідношення досліджуваних явищ полягає в тому, що охоронні трудові правовідносини є правовою (але не процедурною чи процесуальною) формою реалізації санкцій трудового права, «середовищем» їх реалізації.

При цьому як санкції трудового права, так і охоронні трудові правовідносини можуть мати два онтологічні статуси: статичний (інституційний) – коли охоронні трудові правовідносини та санкції трудового права являють собою абстрактні, закріплені трудо-правовими нормами моделі, зразки поведінки, та динамічний – коли на підставі відповідних юридичних фактів виникають та розвиваються конкретні охоронні трудові правовідносини, в межах яких реалізуються санкції трудового права.

На нашу думку, у статичному (інституційному) вигляді охоронні трудові правовідносини та санкції трудового права втілені у відповідних охоронних нормах трудового права і тому характеризуються єдністю в межах механізму правового регулювання охоронних трудових відносин.

3. У динамічному ж аспекті співвідношення охоронних трудових правовідносин та санкцій трудового права є складнішим та мінливішим та залежить від стадії охоронних трудових правовідносин.

Динаміка охоронних трудових правовідносин, на наш погляд, включає дві стадії: 1) перша стадія – з моменту виникнення охоронних трудових правовідносин до прийняття (і в передбачених випадках набуття законної сили) правозастосовного акта, яким остаточно підтверджується наявність охоронних трудових правовідносин та приймається рішення про застосування конкретного виду і міри юридичної відповідальності (санкції); 2) друга стадія – з моменту прийняття (і в передбачених випадках набуття законної сили) правозастосовного акта, яким остаточно підтверджується наявність охоронних трудових правовідносин та приймається рішення про застосування конкретного виду і міри юридичної відповідальності (санкції) і до припинення охоронних трудових правовідносин, яке, як правило, пов'язане із повною реалізацією охоронних права та обов'язків та відповідної санкції трудового права.

Стадії охоронних трудових правовідносин характеризуються різним станом змісту та об'єкта охоронних трудових правовідносин, в яких знаходить своє втілення і санкція трудового права.

4. Зміст охоронних трудових правовідносин після їх виникнення характеризується наступним: 1) постає у вигляді неконкретизованого права та такого ж обов'язку щодо застосування та зазначення санкції трудового права; 2) вказані охоронні права та обов'язки, санкції трудового права не можуть бути реалізовані в натурі без належної верифікації охоронних трудових правовідносин – переважно у вигляді правозастосовчого акта інстанції охоронних трудових правовідносин.

Об'єкт охоронних трудових правовідносин – результат впливу заходів правового примусу на правовий статус (правове становище) суб'єктів охоронного трудового правовідношення – на стадії після виникнення охоронних трудових правовідносин має онтологічний статус належного, але не існуючого. Об'єкт охоронних трудових правовідносин стане об'єктивною реальністю лише в разі реалізації охоронних трудових прав та обов'язків і відповідної санкції трудового права, що на цій стадії ще не є можливим.

Таким чином, на першій стадії розвитку охоронних трудових правовідносин санкція трудового права є елементом передусім змісту охоронних трудових відносин.

5. На другій стадії охоронних трудових правовідносин зміст охоронних трудових правовідносин набуває достатньої конкретизації, охоронні права та обов'язки набувають нової якості – здатності до реалізації. Отже, санкція трудового права набуває достатньої визначеності та конкретизації.

З моменту застосування санкції трудового права та по мірі реалізації охоронних прав та обов'язків потенційний ефект санкції втілюється в певну зміну правового становища суб'єктів охоронних трудових правовідносин, тобто в об'єкт охоронних трудових правовідносин; формування об'єкта охоронних трудових правовідносин поступово вичерпує їх зміст – аж до моменту, коли охоронні права та обов'язки, санкція трудового права будуть повністю реалізовані, а об'єкт повністю сформований.

Таким чином, на другій стадії розвитку охоронних трудових правовідносин санкція трудового права є елементом змісту охоронних трудових відносин, а по мірі його втілення в об'єкт цих правовідносин санкція трудового права, реалізуючись, також втілюється в об'єкті охоронних трудових правовідносин.

У статичному (інституційному) вигляді охоронні трудові правовідносини та санкції трудового права втілені у відповідних охоронних нормах трудового права і тому характеризуються єдністю в межах механізму правового регулювання охоронних трудових відносин. У динамічному аспекті санкції трудового права є елементами охоронних трудових правовідносин: на першій стадії їх розвитку вони є елементом їх змісту, а на другій санкції втілюються як у змісті, так і в об'єкті охоронних трудових правовідносин.

Список використаних джерел

1. Черноп'ятов С. В. Охоронні трудові правовідносини : автореф. дис. … канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 / С. В. Черноп'ятов. – Дніпропетровськ, 2016. – 20 с.

2. Лежнєва Т. М. Санкції в трудовому праві України : автореф. дис. … канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 / Т. М. Лежнєва. – К., 2012. – 20 с.